

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 12. Satisfit argumentis in contrarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

valis perverſitas tollit veritatem Sacramenti; præcipue quidem, quando ſuam intentionem exterius manifeſtat. Sed non tantum tunc, verum etiam quando exterius ipſam non manifeſtat. Siquidem dictio præcipue, præſertim, maxime, ex natura ſua eſt ampliſſima caſus magis dubitabilis. cap. ex literis 2. de homicid. & ibi gloſ. fin. cap. illud de præſumptione, & ibi gloſ. verbo præſertim L. quod eſt lex ſi. de lib. hom. exhib. juncta gloſ. verbo eodem. Et notant Joan. Andraas in addit. ad Speculat. in tit. de teſt. §. r. verſum item excipitur quod eſt impubes, ibi, ſed numquid fratres. Quinſil. Mando, poſt alios quos citat in reg. de ſubrog. collig. q. 6. n. 2. Fagnanus ad cap. cum voluntate de ſent. excom. n. 17. & ad cap. ſignificati de elect. n. 26.

7°. eadem proportionaliter eſt ratio (quoad punctum præſens) miniſtrantis, atque adulti recipientis Sacramentum: cum conſenſus & voluntas adulti recipientis Baptiſmum v. g. neceſſaria ſit cum ad validè recipiendum; ſicut conſenſus & voluntas miniſtrantis ad conferendum Baptiſmi Sacramentum. Sed ſi in adulto deſſet intentio ſuſcipiendi Sacramentum, eſſet rebaptizandus. S. Thomas q. 68. a. 7. ad 2. Sicut ergo ſi adultus interius diceret: *Volo abluere corporaliter, non ſpiritualiter & ſacramentaliter*, non valeret Baptiſmus ipſus; ita ſi miniſter interius diceret: *Volo baptizare, ſeu abluere corporaliter, non ſpiritualiter & ſacramentaliter*, ipſe ſacramentaliter non baptizaret.

8°. quando miniſter interius dicit: *Volo baptizare corporaliter, ſed nolo conferre Sacramentum Baptiſmi, imò volo Sacramentum iſtud deſiderare*. per ejuſmodi intentionem non ſubjicit ſe intentioni Chriſti principali Agentis, quæ eſt ſacramentaliter baptizare, ſive Baptiſmi Sacramentum conferre, ſed iſti intentioni in corde ſuo contradicit. Atqui in miniſtro requiritur intentio, quæ ſe ſubjiciat principali Agenti. S. Thomas q. 64. a. 8. ad 1. Enimverò ſi ſe non ſubjiciat, ſed contradicat, non habet intentionem faciendi, quod facit Eccleſia. Siquidem Eccleſia, Chriſti, Sponſi ſui, intentioni non contradicit, ſed ei ſe ſubjicit, vultque efficere Sacramentum: iſte verò vult contrarium. Meritò proinde Alexander VIII. damnavit propoſitionem 28. n. 87. enarratam. Videant qui ſententiam noſtræ contrariam tradunt, an in ea propoſitione, ſua non ſit damnata. Tameſi enim damnata propoſitio expreſſè non loquatur de ſerò ponentibus ritum externum; Authores tamen illius, Romam delati, de iis damnatam propoſitionem intellexerant, non de iis qui ritum externum exterius non ſerò, ſed deriſoriè ponunt.

CAPUT XII.

Satisſt argumentis in contrarium.

98° Objicies 1°. quamvis (ob præmiſſa) non ſufficiat mera intentio corporaliter abluendi; equidem dum Miniſter non ignorat, Eccleſiæ intentionem eſſe, per hunc vel illum ritum externum, conferre Sacramentum, determinatio ad conferendum Sacramentum eſt efficaciffima. Hoc ipſo namque, quòd Miniſter vult adhibere miniſterium, quo novit Eccleſiam intendere Sacramentum, vult & facit, quod vult & facit Eccleſia; tameſi credat id nihil eſſe, & in animo derideat. Sicut dum aliquis alicui applicat ſigna, quæ novit eſſe magica, ſive à magis applicari ſolita ad magicas artes, tameſi in animo nihil illa æſtimet, ſed derideat, vult & facit, quod volunt & faciunt, ſeu velle facere ſolent magi.

Reſpondeo negando aſſumptum pro ſecunda

parte. Quia cum illa notitia ſtat indifferentia ſignorum illorum ad corporalem & ſacramentalem abluionem, vel etiam ad magicam artem. Fieri namque poteſt, quòd diabolus, Dei ſimia, veſtit à mago, Eccleſiæ intentionem non ignorante, iſdem ſignis ſeu ritibus fieri incantationem, vel diabolico cultui ſuo dedicari illum cui applicantur. Incredible verò eſt, magum, ſigna illa applicantem folius incantationis gratià (ſolà mente retenti) vel etiam ſolà intentione (ſolo etiam animo concepta) dedicandi ſubjectum cultui diaboli; ipſi equidem Baptiſmi Sacramentum velle conferre, facereque quod Chriſtus & Eccleſia intendit.

Deinde ex eo quòd Eccleſia habeat ritum aliquem pro ſacro, non magis conſequens eſt, quòd Miniſter quicumque, hoc non ignorans, cum adhibeat ut ſacrum, quàm ex eo quòd Eccleſia ritum aliquem æſtimet ut ſacrum, conſequens ſit, quòd quiſquis eo utitur, ſciens ab Eccleſia æſtimari ut ſacrum, ipſe etiam æſtimet ut ſacrum. Quod profectò non magis conſequens eſt, quàm ex eo quòd Circumſiſionem Eccleſia hodie habeat pro ritu ſuperſtitioſo & ſacrilego, conſequens ſit, quòd Judæus, cum illa notitia filium ſuum circumcidens, ritum illum habeat pro ſuperſtitioſo & ſacrilego.

Neque abſolutè verum eſt quod additur de ſignis magicis, quæ etiam materialiter & phyſicè adhiberi poſſunt à ſciente mago iis uti ſolitos ad magicas artes, vel etiam adhiberi poſſunt animo ſicto, non ſerio, vel ad jocum & deriſionem.

Denique quidquid ſit de ſignis magicis, inde non magis conſicitur, omnem qui exteriorem Sacramenti ritum ponit, ſciens illum haberi ſacrum ab Eccleſia, velle illum ponere ſacratè, ſeu ut ſacrum, quàm omnis ille qui facit actum bonum, ſciens eſſe bonum, velle illum facere bene. Sicut enim ad bonum bene faciendum, plus requiritur, quàm facere bonum ex ſcientia bonitatis (*bonum enim ex integra cauſa, malum ex quolibet defectu*) ſic ad faciendum Sacramentum, quæ tale, plus requiritur, quàm facere ritum ſacramentalem cum ſcientia quòd Eccleſia per eum ſolet facere Sacramentum. Aliàs baptizans puerum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, iis nominibus non intelligendo tres Perſonas SS. Trinitatis, ſed tres filios ſuos ſic nominatos, verè baptizaret.

Objicies 2°. SS. Patres, & Concilia, dum actum ſuit de Baptiſmo ab hæreticis collato ſolliciti non fuerunt de mentali intentione, ſed de ritu dumtaxat exteriore, præſertim cum ab ipſis adhibita fuſſet legitima forma.

Reſpondeo 1°. nihil inde magis conſicit contra neceſſitatem mentalis intentionis faciendi Sacramentum, quàm contra neceſſitatem mentalis intentionis faciendi quod facit Eccleſia, quam Patres haud minus requiſierunt, quàm Concilium Florentinum & Tridentinum. Idè ergo argumentum iſtud nihil probat, quia nimis probat, ut amplius conſtat ex dictis n. 88. & 101.

Reſpondeo 2°. idè ſollicitos non fuiſſe de mentali intentione, quia de ea tunc controverſia non fuit, ſed an fides & probitas Miniſtri neceſſaria foret ad valorem Sacramenti; in qua controverſia dixerunt Sacramentum ab infidelibus & impiis collatum eſſe validum, dummodò collatum fuſſet ſub forma legitima. Quæ adhibita, ſicut ſuppoſuerunt adhibitam quoque fuiſſe materiam debitam, tameſi alia fallaciter adhiberi poſuiſſet; ſic debitam quoque intentionem adhibitam ſuppoſuerunt, tameſi de intentione magis quàm de materia mentionem expreſſè non fecerint, quamdum de ea controverſia nulla fuit, nec ſpecialis fuit ratio de ea dubitandi.

Objicies 3°. Auguſtinus tr. 5. in Joan. docet, 104

Baptismum ab ebrío collatum esse validum, cum ait: *Non timeo adulterum, non ebriosum, non homicidam: quia columbari atendo, per quam mihi dicitur: hic est qui baptizat.* Et l. 7. contra Donatist. c. 53. *Nihil interest ad integritatem Sacramenti, in ipsa Catholica Ecclesia, utrum id aliqui fallaciter, an veraciter agant, cum tamen hoc idem utrique agant. Et tamen si postea prodatur, nemo repetit, sed punitur illa simulatio, &c.* Et infra: *Non dubito illos habere Baptismum, qui quamvis fallaciter (id est simulato animo) id accipiunt, in Ecclesia tamen accipiunt.* Nec hoc tantum dicit, sed insuper ait: *Quod si totum mimice, ludicre, & jocaliter ageretur, utrum approbandus esset Baptismus, qui sic daretur, divinum iudicium, per alicujus revelationis oraculum, . . . implorandum esse cense-rem.* &c.

Respondeo Augustinum primo loco non dicere, non timeo ebrium, sed ebriosum, qui tamen non sit ebrius dum baptizat, sed sentiat quid faciat, quia intentio baptizantis exigitur, ait Glossa ad istum Augustini locum, in can. *dedit* l. q. 1. verbo *ebrios*. Nihil proinde ibi contra nos Augustinus, sed solum contra Donatistas probare intendit, Baptismi valorem à ministris sanctitate non pendere.

105 Difficilior est secundus locus. Sed in eo fallaciam & simulationem Augustinus opponit fidei (ut colligitur ex contextu, ubi præmittit mentionem de his qui baptismum, sine sua simulatione, & cum aliqua fide accepissent) nec aliud vult, nisi quod valeat baptismus ab eo receptus, vel datus, qui non credit ritum exteriorum, quem facit, vel recipit, esse Sacramentum. Qui, non obstante infidelitate illa, potest velle recipere, quod dat Ecclesia, sicut infidelis, non obstante infidelitate sua speculativa, practice potest intendere facere, quod facit Ecclesia, licet æstimet id nihil esse, inquit S. Thomas q. 64. a. 9. ad 1. quia scilicet potest quis practice se conformare intentioni Ecclesie, tamen si speculative habeat fidem contrariam fidei Ecclesie.

106 Tertius locus hodie non habet difficultatem. Quia hodie habemus Deica de re iudicium, nobis declaratum per duo Generalia Concilia, Florentinum & Tridentinum. A quibus dum declarata est in Ministro necessitas intentionis, (non ludicra, nec jocosa, sed seria) faciendi quod facit Ecclesia, consequenter declaratum est, baptismum mere ludicre, mimice & jocaliter collatum non esse validum. De quo sententiam tunc ferre non audebat Augustinus, quia nulla de eo adhuc definitio erat usus Concilii, five regionalis, five generalis, uti nunc. Nunc proinde indubitanter asserimus, quod (ut ibidem ait) *universalis Ecclesie confessione roboratum est.*

107 Objicies 4°. Innocentius IV. ad cap. *si quis puerum de baptismo* dicit, quod non est necessitas, quod baptizans sciat quid sit Ecclesia, nec quod gerat in mente facere quod facit Ecclesia, imò si contrarium gereret in mente, scilicet non facere quod facit Ecclesia, sed tamen facit, quia formam servat, nihilominus baptizatus est, dummodo baptizare intenderit.

Respondeo Innocentium IV. id quidem scripsisse ut privatum Canonum Interpretem, antea sum Pontificatum (ut videre est in prologo ad caput citatum) sed verba ipsius ne ab ipsis quidem objicientibus in eo rigore accipi posse, quem primâ facie præ se ferre videntur. Alias Conciliis Florentino & Tridentino contradixisset, doctrinaque ipsius per Alexandrum VIII. (propositione 28. n. 87. relatâ) proscripta fuisset. Ad concordandum ergo Innocentium IV. cum Alexandro VIII. Conciliisque Florentino & Tridentino, requiruntibus intentionem faciendi quod facit Ec-

clesia, dicimus cum Innocentio IV. dum aliquis in necessitate baptismum petit à Saraceno, dummodo Saracenus ipsum baptizare intendat secundum intentionem petentis, id est Baptismi Sacramentum conferre, & non solum corpus lavare, necessarium non esse, quòd sciat quid sit Ecclesia, nec quòd expressè dicat in mente, volo facere quod facit Ecclesia, cum implicite satis id dicat quoad substantiam, cum dicit se velle baptizare ut supra, tamen non credat Baptismum petiti gratiam conferre, idèdè Ecclesie contradicatur quoad effectum Sacramenti, atque isto sensu dicat, se nolle quod facit Ecclesia, id est se nolle conferre effectum Sacramenti, quem conferre intendit Ecclesia. Quia intentio effectus Sacramenti, non est de necessitate Sacramenti.

Objicies 5°. S. Thomas 3. p. q. 64. a. 8. ad 2. postquam retulit sententiam nostram, quæ ex parte Ministri requirit intentionem mentalem, ad Sacramenti valorem: oppositam præferre videtur, dum subdit: *Alii melius dicunt, quòd Minister Sacramenti agit in persona totius Ecclesie, cuius est Minister. In verbis autem quæ profert, exprimitur intentio Ecclesie, quæ sufficit ad perfectionem Sacramenti; nisi contrarium exterius exprimat ex parte Ministri, vel recipientis Sacramentum.* Hic enim verbis significare videtur, necessariam non esse aliam intentionem mentalem, nisi profereudi verba, in quibus intentio Ecclesie continetur.

Respondeo cum Cajetano, Soto, Nugno, Cabrera, Gonetio, Vincentio, Baronio, aliisque passim Angelici Doctoris Interpretibus, ac Discipulis, negando antecedens. Manifestum quippe est sincere conferenti obiectum testimonium cum aliis quæ pro assertione nostra exhibimus, jamque exhibitori sumus, S. Doctorem ad confessionem Sacramentorum plus requisivisse, quam voluntatem faciendi solum opus externum. Primum quia S. Doctor sententiam nostram validè probat ibidem in corpore, uti n. 95. vidimus. Secundò quia cum ibidem ad 1. sibi objecisset, quòd intentio Ministri non requiratur ad perfectionem Sacramenti. *Minister enim in Sacramento instrumentaliter operatur. Sed actio non perficitur secundum intentionem instrumenti, sed secundum intentionem principalis agentis.* Ergo, &c. Respondet, quòd Minister in Sacramento operatur ut instrumentum animatum, non ut inanimatum. Tamen verò instrumentum inanimatum non habet aliquam intentionem respectu effectus, sed loco intentionis est motus quo movetur à principali agente. Tamen instrumentum animatum . . . non solum movetur, sed etiam quodammodo movet seipsum. . . . Et idèdè requiritur ejus intentio, quæ se subsicit principali agenti, ut scilicet intendat facere quod facit Christus & Ecclesia. Christus autem & Ecclesia facit Sacramentum, non exteriorem dumtaxat ritum. Tertio quia eadem q. 64. a. 10. in corp. expressè requirit intentionem faciendi Sacramentum: *Cum aliquis non intendit Sacramentum conferre, sed derisorie aliquid agere, tollit veritatem Sacramenti.* Confer tunc dixi n. 95. sub finem. Quarto quia in 4. dist. 11. q. 2. a. 2. questione 3. ad 1. sic habet: *In Sacramentis est duplex intentio, una quæ ordinatur ad perfectionem Sacramenti. Et hæc est essentialis Sacramenti, &c.* Atqui intentio quæ ordinatur ad perfectionem Sacramenti, haud dubie est intentio perficiendi Sacramentum. Hæc est igitur essentialis Sacramenti. Quintò quia opusc. 5. requiritur (inquit) *in quolibet Sacramento persona Ministri conferentis Sacramentum, cum intentione conferendi & faciendi quod facit Ecclesia.* Quæ cum haud dubie conferat & faciat Sacramentum: igitur Angelicus Doctor in Ministro requirit intentionem conferendi.

rendi & faciendi Sacramentum.

Nec obstant verba objecta ex q. 64. a. 8. ad 2. Quia intelligi debent, ut postulat objectio, ad quam ibi respondet; siquidem *intelligentia dictorum ex causis assumenda est dicendi* Sibi autem sic obiecit: *Non potest homini esse nota intentio alterius. Si igitur intentio Ministri requiratur ad perfectionem Sacramenti, non potest homini ad Sacramentum accedenti esse notum, quod Sacramentum suscepisset. Et ita non potest habere certitudinem salutis. ... cum quaedam Sacramenta sint de necessitate salutis.*

109 Ecce illud ipsum argumentum sibi S. Doctor obiecit, quod Adversarii nobis obijciunt. Ad quod dum respondet, ad valorem Sacramenti sufficere intentionem Ecclesie. ... quæ in verbis, quæ profert, exprimitur, nisi contrarium exterius exprimitur, &c. imrimis non intendit Auctor, quod hoc sufficiat ad perfectionem Sacramenti simpliciter (ait Cajetanus ad illum locum S. Thomæ) *sed ad perfectionem ejus quoad nos, in quantum sufficit ad rationabilem præsumptionem, quietandamque suscipientis conscientiam, ita ut turd credere possit se verum Sacramentum suscepisse. Per hoc enim evitatur inconveniens, quod quilibet incertus possit dici, de susceptis Sacramentis.* Hactenus Cajetanus. Deinde dum S. Thomas sufficere ait intentionem Ecclesie, quæ verbis exprimitur, non negat requiri propriam Ministri, sed solum vult specialem non requiri, modo habeat illam generalem, quæ Christo principali Agenti, & Ecclesie se subijciat, quamque verba ipsa exprimit. Quæ quia sine mentis intentione proferri non præsumuntur, dum exterius contrarium non exprimitur, sufficere hoc debet ad conscientie quietem, nisi ubi specialis foret ratio dubitandi, sicut in casu Sacramenti ab ebrioso suscepti. Quo casu Sacramentum sub dubio repecti possit, ad comparandam moralem certitudinem.

110 Eumverò vel ipse S. Doctor in verbis objectis aperte significat, Ecclesie intentionem, verbis à Ministro prolatis expressam, absolute non sufficere ad perficiendum Sacramentum. Si enim absolute sufficere censuisset, limitationem hanc immediate non subjunxisset: *nisi contrarium exterius exprimitur ex parte Ministri, vel recipientis Sacramentum.* Quæ limitatione sicut aperte significat, Ecclesie intentionem, verbis à Ministro prolatis expressam, non sufficere quoad nos, dum contrariam intentionem exterius Minister exprimit; sic eandem quoad Deum, sive in oculis Dei minime sufficere satis innuit, dum contrariam intentionem interius, sive in oculis Dei exprimit. Sicut enim quoad nos habere non censetur intentionem, Ecclesie intentioni verbis à Ministro prolatis expressæ conformem, dum quoad nos contrariam intentionem exprimit; sic quoad Deum habere non censetur intentionem, Ecclesie intentioni, &c. conformem, dum contrariam intentionem quoad Deum, sive in corde suo in oculis Dei exprimit. Cur enim contraria intentio, exterius expressa, necessariam intentionem quoad nos destruit, si interius expressa, necessariam intentionem quoad Deum non destruit?

111 Si dicas, quod contraria intentio exterius expressa, reddit prolationem formæ non feriam, sed ridiculam. Contrà 1. quare prolationem formæ reddit non feriam, si externa expressio conformis sit internæ (quam habet) intentioni? Si enim internæ conformis sit, idem seria est, quia sincera. 2. si contraria intentio exterius expressa reddat prolationem formæ quoad nos non feriam, sed ridiculam; simili ratione contraria intentio, corde sive in animo expressa, reddit prolationem formæ, quoad Deum, sive in oculis Dei, non feriam, sed ridiculam. Atqui juxta S. Doctorem

Tom. III.

rem, intentio reddens prolationem formæ in oculis Dei non feriam, sed ridiculam, in oculis Dei non sufficit ad perficiendum Sacramentum. Cum in oculis Dei, per talem intentionem, *non subijciat se principali Agenti, ut scilicet intendat facere, quod facit Christus & Ecclesia.* Quod ad valorem Sacramenti S. Doctor requirit ibidem ad 1.

Objicies 6. fervus, ad valide donandum nomine domini sui, habere non debet intentionem, ab intentione domini distinctam. Similiter ergo Minister, ad Sacramentum nomine Christi valide conferendum, habere non debet intentionem, ab intentione Christi distinctam.

112 Respondeo antecedens verum esse de servo, qui merus fit executor donationis factæ à domino suo. Secus si non sit ipsi commissa mera executio, sed & donandi munus cum ministeriali autoritate ac potestate. Ministris verò Sacramentorum commissa non est mera executio actionis sacramentalis à solo Christo factæ, sed ipsis tamquam dispensatoribus mysteriorum Dei, Christi-que legatis cum ministeriali autoritate ac potestate committitur est munus agendi, sive baptizandi, confirmandi, consecrandi, peccata condonandi, &c. Et idem S. Thomas q. 64. a. 8. ad 1. dicit, quod ad conficiendum Sacramentum non sufficiat motus, quo Minister movetur à principali Agente, sicut movetur instrumentum inanimatum, sed etiam motus quo movet seipsum, sive quod requiratur ejus intentio, quæ se subijciat principali Agenti, ut scilicet intendat facere, quod facit Christus & Ecclesia.

Objicies 7. sic quilibet erit incertus, de suo Baptismo v. g. Quia incertus de interna Ministri intentione.

113 Respondeo 1. incertitudinem non tolli per sententiam Adversariorum, utpote cujus vel certa est falsitas, vel incerta veritas. Si enim damnata non sit, prout esse videtur ab Alexandro VIII. propositione 28. equidem probabilitatis, atque adeo incertitudinis limites non excedit. Respondeo 2. S. Thomam sibi idipsum objecisse, & solvissè, ut supra n. 104. & 105. Neganda proinde sequela est. Quia Minister sine debita intentione, materiam & formam debitam adhibere non præsumitur, nisi exterius contrarium exprimat, vel in specialibus circumstantiis, v. g. Baptismi à mago suscepti, speciale præbeat fundamentum de eo dubitandi. Quo cessante, præsumptio moraliter certa est de adhibita debita intentione. De quo vel ipsos Adversarios secundum dicta n. 88. & 89. oportet convenire: ipsi namque requirunt ex parte voluntatis in Ministro serium, & non merè jocularem consensum in exteriorem ritum, formamque, per quam scit, quod Ecclesia intendat præbere Sacramentum, ut vidimus ibidem. De isto verò serio, & non joculari consensu voluntatis, suscipiens certificari nequit, nisi modo dicto. Deinde eadem difficultas, seu incertitudo, objici potest, etiam dato quod interna Ministri voluntas non requiratur; ut enim Pallavicinus observat Histor. Conc. Trid. l. 9. c. 6. n. 4. primò in cunctis confessionibus, quid Sacerdoti facilius (dum absolvit voce submissa) quam voculam Sacramento necessariam omittit, innumerisque proinde homines, Deum sibi reconciliatum arbitratos, ob invalidam absolutionem, sub dæmonis jugo relinquere? Et nonne idem pro sua libidine committere possunt pagorum Curiones in conferendo Baptismo, ubi nemo è rusticis novit quanam sit forma necessaria? Quid ad hæc Farvacquius? Respondet omissionem voculæ Sacramento necessariæ, per se esse cognoscibilem, & punibilem ab Ecclesia, solumque esse posse occultam per accidens.

Sed quid inde per accidens equidem in ca. 115

G

sibus innumeris fugit id omnem humanam cognitionem, præterquam ipsius Ministri. Igitur per accidens in casibus innumeris, in eandem incertitudinem & difficultatem incurritur.

116 Quapropter in quavis sententia præsumendum pro valore Sacramenti, dum de contrario non constat, nec specialis ratio dubitandi occurrit. Aliàs præsumenda non est talis in Ministro malitia, ut aliquid necessarium sciens & volens omiserit. Cùm nullus privatæ utilitatis aut voluptatis stimulus, quemquam ad talem malitiam excitet. Neque ergo debite intentionis, neque necessariæ vocis defectus præsumitur, nisi de contrario constat. Nec de eo dubium rationabile censetur, nisi dubitandi ratio specialis habeatur. Tametsi ablutè loquendo, intentio Ministri in manu Dei sit, qui potest illam Ministro inspirare, potest & defectum ipsius malitiæ Ministri permittere, necessariumque ad valorem Sacramenti materiam in necessitate subtrahere, secundum altitudinem inscrutabilem iudiciorum suorum, quâ ab æterno disposuit, quos ad gratiam per Sacramenta promovere statuit, quos verò non. Unde quoddam singuli homines, post quamcumque adhibitam diligentiam, omnimodam certitudinem, de gratia Sacramentorum susceptione accepta, citra divinam revelationem habere non possunt, non solum absurdum non est, sed divinis oraculis consonat. *Nescit quippe homo, an amore, an odio dignus sit.* Nec cuiquam conquiri fas est, se innoxium hoc incommodo premi (inquit Pallavicinus loco citato n. 5.) quicumque enim in peccato est, subjacet noxæ, adeoque indignus est, ut unquam cum Deo in gratiam redeat. Nec inter tot infantes, qui, abique personali ipsorum culpa, vel parentum incuriâ, vel casu repentino Baptismi expertes decedunt, vel unus conquiri potest, se injuriâ casto exulare. Cuiusque enim datur post culpam (sive originalem, sive personalem) posse resurgere, misericorditer datur; cuiusque non datur, ex iustitia non datur.

CAPUT XIII.

Tametsi defectum, seu intentionis Ministri, seu materia vel forma, respectu adultorum, quoad gratiæ necessariæ effectum, suppleri possit votum Sacramenti: respectu infantium, sine Baptismo morientium, non supplet misericordia Dei.

117 **P**ER votum Sacramenti, Baptismi scilicet & Poenitentiae, gratiam sanctificantem, ad salutem necessariam, adultis perfectè contritis, ante exteriorem Sacramenti susceptionem conferri, nemo dubitat Catholicorum. Quoad Poenitentiae Sacramentum, definivit hoc Concilium Tridentinum sess. 14. c. 4. Et sess. 6. c. 5. declaravit necessarium esse necessitate mediæ, nisi in re, vel in voto, sic explicans quod Christus ait Joan. 11. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* Nec desunt Patres, aientes, Deum ob votum Sacramenti misericorditer gratiam conferre, etiam adultis imperfectè contritis, dum Sacramentum excludit necessitas. De quo nos infra.

118 Non defuerunt etiam Scholastici, quibus visum est defectum intentionis Ministri, respectu infantium, à Deo quoad gratiæ & salutis effectum misericorditer suppleri. Refert enim S. Thomas in 4. dist. 6. a. 2. quoddam dicunt, *si desit intentio Ministri baptizandi puerum, pater creditur, quod summus Sacerdos, scilicet Deus, defectum suppleat, & salutem ei conferat.* Quod & repetit 3. p. q. 64. a. 8. ad 2. *Quidam dicunt, quod requiritur mentalis intentio in Ministro, quæ si desit, non perficitur Sacramentum, sed hunc defectum in pue-*

ris supplet Christus; in adultis autem, qui intendunt Sacramentum suscipere, fides & devotio cum voto Sacramenti. Quid de hac opinione S. Doctor? *Hoc (inquit) satis posse dici, quantum ad ultimum effectum Sacramenti, qui est justificatio à peccatis; sed quantum ad characterem, non videtur per devotionem accedentis posse suppleri.* Quibus verbis opinionem illam non approbat, sed soliti suam modestiã utcumque tolerat, quia tempore S. Thomæ non habebat contra se omnes penè Doctores, sicut modò, sed habebat celebres Patronos, scilicet Antifidionensem, Alensem & Bonaventuram, sicut & post S. Thomam habuit Durandum, Gabrielem, Paludanum, Javellum, Vigerium, Bartholomæum ab Angelis, Zanardum, & novissimè Mascarenham tr. 1. de Sacram. in genere n. 112.

Verùm hodie rejicitur ab omnibus penè Theologis, in tantum ut ipsam Vasquez censet erroneam, Sotus hæreticam, alii temerariam, & nullo modo defensibilem: utpote inducentem modum aliquem introcundi in regnum Dei, citra Baptismum, ejusque votum, contra universalem Christi effatum: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Unde cùm aliquid opis Cajetanus (timidè, meliorisque judicii correctioni se subdens) excogitasset, quo infantibus in utero matris sine Baptismo decedentibus succurreretur, utique per datam ipsis, in utero periclitantibus, à parentibus benedictionem in nomine Trinitatis: *Quis enim scit (aiebat) si divina misericordia hujusmodi Baptismum in voto parentum acceptet, ubi nulla incuria, sed sola impossibilitas executionem Sacramenti excuset.* Id Pius V. ex Cajetani libris expungit iussit. Et licet articulum istum Cajetani (quem peculiaris Theologorum cœtus proscrībendum censuerat) Tridentini Patres non proscrībent, sed omiserint, eò quoddam illius proscrībitionem necessariam non crediderunt ad Baptismi doctrinam; non tamen per hoc ipsum silentium, seu omissionem, tolerandum declaraverunt, inquit Pallavicinus l. 9. c. 8. n. 4. Qui & n. 6. dignam hanc profert Pallavicino sententiam: quod utique in his omnibus controversiis, par est animo recolamus, nostræ de divina misericordia estimationi evagandum non esse extra eos fines, quos Deus per sacras Litteras commonstravit. *Etenim ut ipsi liberum erat, homines non condere, vel ita procreare, ut ad claram Dei visionem jus nullum ipsis tribueret, atque etiam ut hoc jure, ob noxam Genitoris, ipsos privaret; ita quoque potuit in reliquum, citra iustitiæ detrimentum, suam misericordiam impertiri, eâ prorsus mensurâ quæ ipsi libuit.... Qui hos fines ausit prætergredi, specie pietatis, ad impietatem Pelagianam accedit.* Quo pacto rebelliones omnes in iustitiâ præ se ferunt ostentationem majoris in Principem benevolentia: ita hæreses omnes ex ostentatione melioris de Deo estimationis originem habent. Et quo pacto majori fertur in Principem benevolentia, qui animum illius iustitiæ submittit: ita meliora de Deo credit, qui mentem illius oraculis mancipat.

At (inquis) Deus non alligavit Sacramentis potentiam suam, nec misericordiam. At (inquam ego) tametsi id verum sit, *mihi tamen, qui christianâ regulâ stringor, necessarium est credere, præter hoc (id est præter Baptismum in re, vel in voto) neminem posse salvari, ait in simili Otto Frisingensis l. 4. c. 18.*

Noli ergo arguere à veteri Testamento ad novum, quasi in novo, sicut in veteri, infantes sine Sacramento salvari possint in fide parentum. Aliter enim pro novo Testamento Christus statuit, cùm dixit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.*

Neque ideo minus misericors est in novo quam